

Brusel 19. listopadu 2021
(OR. en)

14108/21

DEVGEN 206
ACP 116
RELEX 992
SUSTDEV 159
COHAFA 84
ONU 135
CLIMA 395

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Datum: 19. listopadu 2021

Příjemce: Delegace

Č. předchozího
dokumentu: 13440/21

Předmět: Problematika vody v rámci vnější činnosti EU
– závěry Rady (19. listopadu 2021)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o problematice vody v rámci vnější činnosti EU, které přijala Rada dne 19. listopadu 2021 na svém 3828. zasedání.

**Závěry Rady
o problematice vody v rámci vnější činnosti EU**

1. Rada zdůrazňuje, že voda má strategický význam, a to zejména pro udržitelný rozvoj, snižování chudoby, zabezpečení potravin a výživy, lidský rozvoj, opatření v oblasti klimatu, ochranu životního prostředí, zachování biologické rozmanitosti a ekosystémů, humanitární činnost a mír a stabilitu. Rada podtrhuje, že voda má zásadní důležitost pro environmentální, sociální, kulturní a ekonomické systémy na celosvětové, regionální a místní úrovni, přičemž si je vědoma toho, že antropogenní tlaky na kvalitu a množství vodních zdrojů na celém světě narůstají a že dopady změny klimatu jsou pocíťovány zejména skrze vodu.
2. Rada připomíná své závěry ze dne 17. června 2019, kterými se schvalují obecné zásady EU v oblasti lidských práv týkající se nezávadné pitné vody a odpovídajících hygienických podmínek. Rada zdůrazňuje, že je důležité chránit a prosazovat tato práva v souladu se závazkem „nikdo neopomenout“ obsaženým v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 a věnovat zvláštní pozornost dětem, osobám se zdravotním postižením a genderové rovnosti a současně zajistit uplatňování práv na nezávadnou pitnou vodu a odpovídající hygienické podmínky pro všechny ženy a dívky a jejich rovnou, inkluzivní, účinnou a smysluplnou účast v tomto ohledu. Jak opět důrazně ukázala pandemie COVID-19, klíčovým předpokladem pro zajištění úspěšné připravenosti a reakce na epidemie je meziodvětvová spolupráce mezi oblastí vody a odpovídajících sanitárních a hygienických zařízení (v angličtině označováno jako „WASH“) a zdravotnictvím. Rada rovněž připomíná své závěry ze dne 14. června 2021 o posílení angažovanosti týmu Evropa v oblasti lidského rozvoje a zdůrazňuje význam komplexního přístupu „jedno zdraví“.

3. Rada znovu potvrzuje, že zásadní podmínkou pro zajištění veřejného zdraví a lidského rozvoje je cenově dostupný přístup k vodě a odpovídajícím sanitárním a hygienickým zařízením, a připomíná, že EU je i nadále odhodlána prosazovat, chránit a naplňovat všechna lidská práva a usilovat o úplné a účinné provádění Pekingské akční platformy a akčního programu Mezinárodní konference o populaci a rozvoji, jakož i výsledků jejich hodnotících konferencí, a v této souvislosti se bude nadále zasazovat o sexuální a reprodukční zdraví a práva. S ohledem na výše uvedené skutečnosti EU znovu potvrzuje odhodlání prosazovat, chránit a uplatňovat právo každého jednotlivce mít plně pod kontrolou záležitosti svého pohlavního života a sexuálního a reprodukčního zdraví a právo o nich svobodně a odpovědně rozhodovat, a to bez diskriminace, nátlaku a násilí. EU dále zdůrazňuje, že je zapotřebí všeobecný přístup ke kvalitním a cenově dostupným komplexním informacím o sexuálním a reprodukčním zdraví a ke vzdělávání, včetně komplexní sexuální výchovy, jakož i ke službám zdravotní péče.
4. Rada připomíná své závěry ze dne 19. listopadu 2018 o diplomacii v oblasti vody a znovu potvrzuje, že diplomatická angažovanost EU v oblasti vody, a to zejména přeshraniční spolupráce v oblasti vody, je jedním z nástrojů pro zajištění míru, bezpečnosti a stability, a vyzývá k tomu, aby byly uvedené závěry dále prováděny a byly posíleny synergie mezi diplomacii v oblasti vody, klimatu a energetiky, jakož i v rámci problematiky biologické rozmanitosti a zabezpečení potravin a výživy. Rada vítá činnosti členských států na podporu přeshraniční spolupráce v oblasti vody, které jsou realizovány v různých regionálních kontextech prostřednictvím jejich činností v oblasti vodního hospodářství a diplomacie v oblasti vody.
5. Rada zdůrazňuje, že problematiku vody je třeba řešit jako nedílnou součást předcházení konfliktům, jejich řešení a stabilizace, a to i prostřednictvím budování kapacit, zejména pokud jde o mediaci. Za tímto účelem Rada podtrhuje, že je třeba rozvíjet a využívat veškeré nezbytné nástroje pro mapování rizik souvisejících s vodou, systémy včasného varování, nezbytné odborné znalosti a postupy v oblasti snižování a řízení rizika katastrof vycházející z přístupů, jež zohledňují konkrétní konflikty a genderové hledisko a jsou založeny na lidských právech. Vzhledem k tomu, že spolupráce při řešení problematiky vody, zejména v přeshraničním kontextu, poskytuje příležitost k realizaci opatření napomáhajících k zajištění míru, je důležité brát rizika a ukazatele související s vodou v potaz při analýze konfliktů a plánování programů v nestabilních státech a oblastech zasažených konfliktem, jakož i při koncipování a rozmísťování misí SBOP v místech konfliktů.

6. Rada je znepokojena tím, že plnění cíle udržitelného rozvoje č. 6: „Zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi“ i nadále podle nejnovější zprávy o jeho aktuálním stavu vypracované koordinačním subjektem OSN pro vodu (UN-Water) výrazně zaostává a je nedostatečně financováno. Rada proto vyzývá k tomu, aby aspekty související s vodou byly v rámci vnější činnosti EU a jednotlivých agend OSN dále posíleny v souladu s globálním rámcem pro urychlení plnění cíle udržitelného rozvoje č. 6. Problematika vody má vzhledem ke své relevantnosti pro všechny cíle udržitelného rozvoje zásadní význam pro úspěšné naplňování Agendy pro udržitelný rozvoj 2030, jakož i pro plnění dalších mezinárodních dohod a závazků, jako je Pařížská dohoda o změně klimatu, nová městská agenda, Úmluva o biologické rozmanitosti, Úmluva OSN o boji proti desertifikaci a sendajský rámec pro snižování rizika katastrof. Rada si je vědoma velkého významu, který nástroje vytvořené v rámci Úmluvy o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer (Úmluva o vodách), včetně Protokolu o vodě a zdraví spravovaného EHK OSN a WHO, a praktické pokyny vypracované v rámci uvedeného protokolu a určené pro posuzování situace, pokud jde o rovný přístup k vodě a odpovídajícím hygienickým zařízením, mají pro stanovení vnitrostátních cílů týkajících se plnění cílů udržitelného rozvoje souvisejících s vodou.
7. Rada zdůrazňuje, že je třeba posílit multilateralismus a dialog o problematice vody, s ústřední úlohou OSN, a to i tím, že bude podporováno provádění globálního rámce pro urychlení plnění cíle udržitelného rozvoje č. 6 a zřízení úřadu nového zvláštního vyslance OSN pro problematiku vody; dále vyzdvihuje význam účinné koordinace a soudržnosti činnosti OSN v oblasti vody, zejména posílením činnosti subjektu OSN pro vodu (UN-Water).

8. Rada vítá konferenci OSN o vodě konající v roce 2023 jakožto příležitost mobilizovat všechny zainteresované strany a odvětví a prostřednictvím jednotného a proaktivního postoje EU dále urychlit politickou dynamiku související s problematikou vody. Rada vyzývá k tomu, aby na konferenci bylo dosaženo konkrétních výsledků s cílem urychlit plnění cílů souvisejících s vodou a opětovně zajistit, aby byl cíl udržitelného rozvoje č. 6 plněn v souladu se stanoveným harmonogramem. Rada vítá výsledky zasedání na vysoké úrovni konaného v roce 2021 v New Yorku, které svolal předseda Valného shromáždění, a podporuje klíčová sdělení a doporučení vyplývající z akce nazvané Water Dialogues for Results (Dialogy o vodě zaměřené na výsledky), jež se v roce 2021 uskutečnila v Bonnu, a se zájmem očekává nadcházející konference o vodě, které přispějí k přípravě konference o vodě konající se v roce 2023, přičemž připomíná příspěvek členských států k tomuto procesu v podobě uspořádání některých z uvedených konferencí. V celosvětovém měřítku je k dosažení cílů souvisejících s problematikou vody naléhavě zapotřebí v rámci meziodvětvových přístupů větší míry inkluzivnosti a více konkrétních opatření a závazků. Rada se domnívá, že EU a její členské státy by měly s ohledem na konferenci o vodě v roce 2023 vypracovat společné cíle a postoje.
9. Rada zdůrazňuje, že je důležité, aby EU a její členské státy věnovaly problematice vody více pozornosti v rámci politických dialogů na místní, regionální a mnohostranné úrovni, mezivládních procesů a mezinárodních fór, včetně těch, které se týkají změny klimatu, biologické rozmanitosti, životního prostředí, potravinových systémů, energetiky, zdraví, lidského rozvoje a oceánů. Rada zdůrazňuje, že za tímto účelem jsou důležité pravidelné dialogy se všemi relevantními zainteresovanými stranami, včetně občanské společnosti, přičemž je třeba se zaměřit zvláště na začleňování marginalizovaných a zranitelných skupin a na přístupy řízené na místní úrovni, jakož i na ochranu obránců lidských práv, včetně obránců lidských práv v oblasti životního prostředí.
10. Rada vyzývá všechny členy týmu Evropa, aby se zabývali nedostatky v odvětví vodního hospodářství, včetně financování, správy a kapacit, a společně sdíleli unijní normy, know-how, zkušenosti a zdroje. Rada znovu potvrzuje, že je v tomto ohledu zapotřebí urychlit výzkum a inovace a sdílení údajů a znalostí a současně podpořit přechod na digitální vodohospodářská řešení, mimo jiné zapojením se do budování kapacit.

11. Rada připomíná, že je třeba odstranit problém nedostatečného financování v oblasti vodního hospodářství, a vítá úsilí o mobilizaci inovativních a inkluzivních způsobů financování z veřejných a soukromých zdrojů, jakož i z mezinárodních a domácích zdrojů. Rada zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby byla problematika vody a odpovídajících hygienických zařízení začleněna do jednání o financování rozvoje a provádění akčního programu z Addis Abeby. Rada podporuje rozvoj udržitelného financování EU a zdůrazňuje potřebu vyvážených investic do vodního hospodářství, zajištění přístupu k vodě a odpovídajících sanitárních a hygienických zařízení ve venkovských i městských oblastech, a to i v rámci zdravotnických a vzdělávacích systémů, jakož i v kontextu humanitární činnosti, v zájmu zlepšování kvality vody a posilování odolnosti vůči změně klimatu, prohlubování přeshraniční spolupráce v oblasti vody a respektování genderové rovnosti, lidských práv a standardů v oblasti udržitelnosti. Rada si je vědoma dopadu nedostatečných hygienických služeb a nedostatečné úpravy odpadních vod na kvalitu vody, biologickou rozmanitost, lidské zdraví a důstojnost. Rada vyzývá k tomu, aby kdykoli je to možné, bylo jako prioritou ve všech odvětvích podporováno efektivní a udržitelné využívání vody.
12. Rada zdůrazňuje význam správy vodních zdrojů a úlohu integrovaného řízení vodních zdrojů jakožto základního procesu, který podporuje koordinovaný rozvoj a udržitelné hospodaření s vodou, půdou a souvisejícími zdroji s cílem dosáhnout spravedlivým způsobem co největšího hospodářského a sociálního blahobytu, aniž by byla ohrožena udržitelnost životně důležitých ekosystémů. Rada znovu zdůrazňuje, že při řešení synergií a kompenzačních účinků v oblasti vody v rámci veškeré vnější činnosti EU je důležitá provázanost mezi vodou, potravinami, energetikou a ekosystémy.
13. Rada zdůrazňuje význam integrovaného řízení vodních zdrojů při posilování odolnosti společnosti napříč všemi socioekonomickými prostředními a ekosystémy, tak aby bylo možné se vypořádat s přírodními riziky a snižovat veškerá rizika způsobená katastrofami a extrémními událostmi souvisejícími s vodou, jakož i událostmi s pomalým nástupem, jako je zvyšování hladiny moří. Systémy a infrastruktura v oblasti integrovaného řízení vodních zdrojů, včetně těch, které se týkají oblasti vody a odpovídajících sanitárních a hygienických zařízení, by navíc měly být odolnější a klimaticky neutrální. Rada zdůrazňuje, že opatření týkající se vody musí být lépe začleněna do vnější činnosti a financování EU v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, jakož i v kontextu provádění sendajského rámce pro snižování rizika katastrof a připravenosti na ně. Rada vyzývá k tomu, aby opatření týkající se vody, a to i opatření v oblasti vody a odpovídajících sanitárních a hygienických zařízení, byla lépe začleňována do vnitrostátních klimatických strategií a plánů podle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a byla s nimi lépe sladěna a aby byla věnována větší pozornost přeshraniční a regionální spolupráci v otázkách vody a klimatu.

14. Rada zdůrazňuje, že zásadní úlohu pro podporu lidského rozvoje, ochranu biologické rozmanitosti, snížení znečištění vody a posílení opatření v oblasti klimatu v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu a Pařížskou dohodou o změně klimatu má zachování a obnova vodních ekosystémů, zejména mokřadů. Rada podtrhuje relevantnost přírodně blízkých řešení, integrovaného řízení vodních zdrojů, přístupů uplatňovaných „od pramene až po moře“ a meziodvětvových přístupů, integrovaného řízení pobřežních zón, zásad oběhového hospodářství a strategií ekologické obnovy. Rada si je rovněž vědoma, že Rada OSN pro lidská práva dne 23. března 2021 v rámci přijetí rezoluce o lidských právech a životním prostředí vzala na vědomí doporučení, podle něhož by všechny státy měly v oblasti správy vodních zdrojů uplatňovat přístup založený na lidských právech, a že jednou z klíčových výzev dvacátého prvního století je nalezení rovnováhy mezi lidskými potřebami v oblasti vody při současném zajištění naplňování lidských práv a zdravím vodních ekosystémů.
15. Rada zdůrazňuje, že klíčový význam pro zajištění toho, aby všichni lidé měli prospěch z přístupu k cenově dostupným službám v oblasti vody a odpovídajících sanitárních a hygienických zařízení, čímž se posílí jejich postavení, mají přístupy zohledňující zdravotní postižení a transformační přístupy, které řeší základní příčiny genderové nerovnosti. Rada rovněž vyzývá ke zlepšení analýzy a chápání genderově rozlišených dopadů intervencí v oblasti vody v zájmu poskytnutí podkladových informací pro politiky a opatření zohledňující genderové hledisko.
16. Pokud jde o provázanost mezi humanitární činností, rozvojem a mírem, Rada znovu potvrzuje, že je zapotřebí větší komplementarity mezi opatřeními v těchto třech oblastech s cílem podpořit bezpečnost a zabezpečení vodních zdrojů, pracovníků v oblasti vodního hospodářství – zejména pracovníků hygienických zařízení a služeb – a vodohospodářské infrastruktury tím, že bude prosazováno dodržování mezinárodního humanitárního práva, mezinárodního práva v oblasti lidských práv a mezinárodních pracovních práv. Rada vyzývá k tomu, aby byla posílena ochrana humanitárních pracovníků poskytujících životně důležitou pomoc a ochrana kritické infrastruktury proti nepříznivým událostem jakéhokoli druhu, ať už přírodním, náhodným nebo úmyslným. Rada vybízí k tomu, aby byly posíleny související procesy a analýzy se zapojením mnoha zainteresovaných stran s cílem rozšířit faktickou základnu a zlepšit politiku a provádění intervencí, a umožnit tak aktérům působícím v humanitární oblasti a v oblasti rozvoje a budování míru lépe spolupracovat ve všech otázkách, které se vyznačují provázaností těchto tří oblastí, tak aby bylo možné se zabývat naléhavými potřebami a zasáhnout dříve v zájmu řešení základních příčin a zabránění vzniku humanitárních krizí souvisejících s vodou a hygienickými podmínkami.

17. Rada opětovně poukazuje na význam opatření zaměřených na regionální integraci, vyzývá k tomu, aby byla jakožto jeden z hlavních faktorů stimulujících udržitelný rozvoj, ekologickou transformaci a mír podporována přeshraniční a regionální spolupráce v oblasti vody, a to i ohledně zvodní, a vybízí k obnovenému koordinovanému úsilí zdůrazňujícímu důležitost přistoupení k úmluvám OSN v oblasti vody, přeshraničním dohodám a institucionálním rámcům a jejich dodržování.
-